

Statens vegvesen Region vest
Askedalen 4
6863 LEIKANGER

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Tillatelse etter forurensningsloven til arbeider i sjø i forbindelse med utvidelse av Fv. 511 Bygnes - Søylebott, Nordalsbotn, Karmøy kommune

Fylkesmannen har ferdigbehandlet søknaden fra Statens vegvesen Region vest av 04.03.2016¹, og har på visse vilkår besluttet å gi tillatelse etter forurensningsloven og forurensningsforskriften til utfylling og mudring i sjø. Vilkårene fremgår på side 6-7. Vi varsler gebyr for behandling av søknaden.

Tillatelsen omfatter utfylling av ca. 2 000 m³ sprengsteinsmasser, som samlet vil berøre et sjøbunnsareal på 250 m². Det gis også tillatelse til mudring av eventuelle fortreningsmasser. Det gis ikke tillatelse til sprengningsarbeider i sjø for å fortrenge forurensede bunnsedimenter.

Vedtaket kan påklages innen tre uker etter dette brevet er mottatt. Det varsles gebyr for saksbehandling av søknaden etter forurensningsloven.

Vi viser til søknad av 04.03.2016¹ fra Statens vegvesen Region vest (SVV) om tillatelse til utfylling i sjø ved Nordalsbotn, Karmøy kommune. Det vises også til øvrige saksdokumenter.

Søknad og saksbehandling

I forbindelse med utvidelse av Fv. 511 Bygnes - Søylebott har SVV behov for en utfylling i sjø nord for eiendommen 66/532. Det er søkt om tillatelse til å fylle ut ca. 2 000 m³, som samlet vil berøre et sjøbunnsareal på ca. 250 m². Ettersom grunnen i utfyllingsområdet er ustabil, må den fortrennes ved sprengning før/under utfylling. For å hindre/reducere partikkelspredning som følge av arbeidene har søker planlagt å etablere siltgardin rundt utfyllingsområdet. Dersom det ved fortrenning blir overskuddsmasser som presses opp vil det mudres fra land eller lekter. Mudret masse skal avvannes og deponeres som forurensede masse, og vannet føres tilbake innenfor siltgardin. Arbeidene i sjø vil ta maksimalt 4 måneder, og søker foreslår restriksjoner på at arbeidet skal utføres mellom 15. september og 15. juli mht. sjøfugl og friluftsliv og rekreasjonsinteresser.

¹ Søknad oppdatert 04.04.2017

Området er regulert til gang- og sykkelvei². I følge kommunen er det behov for en utfylling i sjø for å sikre en rasjonell kurvatur og nødvendig bredde for å etablere et trafiksikkert veganlegg.

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Naturmangfold

I følge naturbase³ og temakart-rogaland⁴ er det ikke registrert viktige marine naturtyper i, eller i umiddelbar nærhet til det omsøkte tiltaket. Det er heller ikke registrert gyteområdet i nærheten av tiltaksområdet. Det er kartlagt en mindre ålegraseng (verdi C) ca. 400 m fra tiltaksområdet. Det er foretatt registreringer⁴ av mange trua, nær trua, kritisk trua og sårbare fuglearter i Nordalsbotn og rundt Byggnesholmane slik som ærfugl, makrellterne, og lomvi m.m.

Vannforekomst

Omsøkt område er en del av vannforekomsten «Karmsundet-Kopervik» og klassifiseres som «beskyttet kyst/fjord». Økologisk tilstand i vannforekomsten er «moderat», mens den kjemiske tilstanden er klassifisert som «oppnår ikke god». Forventet tilstand for vannforekomsten for 2022-2027 er økologisk tilstand «god» og kjemisk tilstand «oppnår god». Vannforekomsten er påvirket i stor grad av avløp fra renseanlegg og avrenning fra landbruk, industri og annen diffus kilde.

Bunnforhold og sediment

Bunnforholdene i utfyllingsområdet er karakterisert av søker som brun mudderbunn med organisk materiale, med stedvis innslag av grå silt/sand. I følge prøvetaking er sedimentene i tiltaksområdet forurenset med tungmetaller (opp til tilstandsklasse (TK) IV «dårlig»), polyklorerte bifenyler (PCB) (TK III «moderat»), polyaromatiske hydrokarboner (PAH-forbindelser) og tributyltinn (TBT) (TK V «svært dårlig»)⁵.

Grunnundersøkelser har avdekket ustabil grunn i utfyllingsområdet, og grunnen må derfor fortrenkes for utfylling. For å stabilisere utfyllingen var det forventet behov for sprengning. Det har imidlertid kommet frem under saksbehandling at entreprenøren har valgt å utføre fyllingen uten sprengning.

Fylkesmannen legger til grunn at det er søkt om utfylling og mudring. Søknad om sprengningsarbeider i sjø faller bort i henhold til saksopplysninger.

Høring

I henhold til forurensningsforskriften § 36-6 ble søknaden lagt ut til offentlig ettersyn i april-juni 2016. Søknaden ble også kunngjort i Haugesunds avis og på Fylkesmannen i Rogaland sine nettsider. Fylkesmannen mottok 5 høringsuttalelser til søknaden.

Rogaland fylkeskommune har vurdert at det i dette området ikke er potensiale for nye funn av automatisk fredede kulturminner. Fylkeskommunen gjør likevel oppmerksom på at selv om det pr. i dag ikke er kjente automatisk fredede kulturminner som blir omfatta av tiltaket, må eventuelle funn under arbeidene straks varsles, og alt arbeid stanses inntil vedkommende myndighet har vurdert funnet, jf. Lov om kulturminner § 8, 2. ledd. Saken ble også oversendt Stavanger maritime museum som har sektoransvar for kulturminner i sjø. Museet har heller ingen merknader til utfyllingen.

² Reguleringsplan, Bygnes-Søylebotn. Plan 3010-2 Karmøy kommune. Endring vedtatt: 31.08.2017

³ <http://kart.naturbase.no/>

⁴ www.temakart-rogaland.no

⁵ Klassifisert i henhold til Miljødirektoratets veileder TA-2229/2007

Fiskeridirektoratet region Sør ser det som lite heldig at det forekommer arbeider som medfører spredning av miljøgifter til sjø og som har negative konsekvenser for det marine miljø. De forutsetter at det blir iverksatt avbøtende tiltak for å hindre spredning av forurenset sediment dersom det blir gitt tillatelse til utfylling.

Fiskarlaget Vest opplyser om at det ikke er registrert fiskeriinteresser i omsøkt område, men at det er registrert m.a. reketrålfelt i Karmsundet. De er skeptisk til sprenging i sjø mht. spredning av forurensning, og mener det må stilles strenge krav til arbeidene for å hindre spredning av forurenset sediment.

Karmøy kommune har ingen merknader til søknaden om utfylling.

Søkers kommentarer til innkomne høringsuttalelser

I henhold til forurensningsforskriften § 36-4, andre ledd, ble søker forelagt innkomne uttalelser, og gitt anledning til å komme med merknader til disse. Søker hadde ingen kommentarer til innkomne uttalelser.

Fylkesmannens kommentarer til mottatte høringsuttalelser

Vi har ingen spesielle kommentarer til uttalelse, og viser til våre vurderinger og fastsatte vilkår i denne tillatelsen.

Fylkesmannens vurdering

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen har vurdert søknaden på bakgrunn av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16. Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften § 4-6, og kravene i naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutning skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestands-situasjon, naturtypers utbredelse, økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften (nasjonale mål)/EUs vanndirektiv

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften §§ 4-6 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten endrer tilstandsklassen i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømål skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelsen etter forurensningsloven.

Miljøpåvirkning

Spredning av forurensede bunnsedimenter

Uten særskilte tiltak vil utfyllingsarbeidet medføre oppvirvling og spredning av forurensede bunnsedimenter, noe som kan påvirke naturmangfoldet i tiltaks- og influensområdet negativt. Det vil derfor være viktig å hindre partikkelspredning, både med tanke på å bevare eventuelle marine verdier, samt for å unngå spredning og transport av miljøgifter fra sedimentene og til omgivelsene. For å oppnå tilstrekkelig stabilitet for fyllingen må sedimentene fortrenses. Søker forventer at massene vil kunne fortrenses ved bruk av tung nok gravemaskin som presser frem de bløte massene. Søker har opplyst under saksbehandling at det ikke lenge anses at det vil være nødvendig med sprengning, og dermed blir ikke sprengningsarbeidene vurdert videre. Søker har foreslått bruk av siltgardin under utfyllingsarbeidene, samt ved evt. mudring.

Utenom direkte arealbeslag på sjøbunnen, vurderer Fylkesmannen at det ved riktig bruk av siltgardin, ikke er sannsynlig at arbeidene vesentlig vil skade naturmangfoldet i området under utfyllings- og eventuelle mudringsarbeider.

Spredning av finstoff og nitrogenforbindelser fra utfyllingsmasser

I anleggsperioden vil det bli vasket ut steinpartikler og støv og sprengstoffrester til sjø. Høyt innhold av partikulært materiale i vannmassene og partikkelspredning som følge av tiltaket vil i seg selv kunne påvirke marine organismer negativt. Partikler fra sprengstein har et høyere skadepotensial for fisk enn naturlige partikler fordi de er skarpere, og har lettere for å feste seg på fiskens gjeller. Dersom partikkelspredningen holdes kontrollert, innenfor fungerende siltgardin, vil påvirkningen fra tiltaket være begrenset.

Utfylling av sprengstein vil kunne medføre spredning av nitrogenforbindelser (sprengstoffrester fra massene). Nitrogenforbindelser i sprengstoff består av omtrent 50 % ammonium og 50 % nitratforbindelser.⁶ Ammoniakk er akutt giftig i lave konsentrasjoner for fisk, og nitratforbindelser kan føre til overgjødning av vannmassene. Sjøens naturlige bufferegenskap vil trolig bidra til at konsentrasjonen av nitrogenforbindelser raskt vil fortynnes/finnes som ammonium og ikke ammoniakk. Spredning av nitrogenforbindelser vil trolig kun ha en lokal effekt, ettersom tiltaket er begrenset i tid og omfang. Sammenholdt med fastsatte vilkår i tillatelsen er vår vurdering at det er liten sannsynlighet for at dette vil gi skadevirkninger for det marine naturmiljø.

Spredning av plastavfall

I løpet av de siste årene har det vært et økt fokus rundt utslipp av skyteledninger av plast til sjø. Søker har oppgitt at sprengsteinsmassene som skal benyttes ikke inneholder flytbare deler. Vi vil likevel stille krav om at massene som benyttes til utfylling i sjø skal være dokumentert rene, samt at de ikke kan inneholde noen form for avfall (herunder plastavfall).

Samlet miljøpåvirkning

Arbeidene kan ved utføring føre til oppvirvling og spredning av forurensede bunnsedimenter, samt spre partikler fra sprengsteinsmassene. Partikkelspredning kan påvirke vannforekomstens tilstand i negativ retning, samt forringe produksjonsmuligheter for fisk og andre marine organismer. Bunnsedimentene i tiltaksområdet består i hovedsak av mudderbunn, som kan suspenderes og transporteres selv ved lave endringer i energiforhold. Permanent arealbeslag i tiltaksområdet, samt endringer i landarealets utforming kan føre til endringer i lokale strømforhold, men i dette tilfelle antas denne påvirkningen å avgrenses til svært lokalt.

⁶ Norsk Forening for Fjellsprengningsteknikk, 2009. Behandling og utslipp av driftsvann fra tunnelanlegg. Teknisk rapport 09.

Basert på at det ikke er registrert viktige naturtyper i eller i nærheten av tiltaksområdet, samt at tiltaket er av en begrenset karakter, vurderer vi det som lite sannsynlig at omsøkte arbeider, utført i henhold til fastsatte vilkår, vil medføre nevneverdige, varige skader eller ulemper for marint naturmiljø. Videre er området allerede påvirket av menneskelig aktivitet og inngrep, det er derfor ikke sannsynlig at tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, vil gjøre ytterligere skade på naturmangfoldet. Eventuell forringelse av vannmassene forventes å være kortvarig og avgrenset til lokalt rundt utfyllingsområdet.

På bakgrunn av samfunnsnytte, arbeidenes omfang, planlagt utførelse og varighet, mener Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet jf. miljømålet i vannforskriften § 4.

Metode

Tiltakshaver må dekke kostnader ved å begrense eventuell skade på naturmiljø som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11. Fylkesmannen har under gjort en vurdering av forslaget til søker når det gjelder tiltak som skal hindre negative konsekvenser på naturmiljøet som følge av arbeidene.

For å hindre partikkelspredning ut av tiltaksområdet har søker foreslått bruk av siltgardin. Basert på utfyllingens omfang, dybdeforhold og eksponeringsgrad er vår vurdering at siltgardin er et tilstrekkelig tiltak under utfyllingsarbeidene. Sedimentene i tiltaksområdet er svært forurenset, og vi vil derfor, med hensyn til føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9, stille krav til at partikkelspredning utenfor siltgardinen skal overvåkes med kontinuerlig turbiditetsmåler.

Vi påpeker at tiltakshaver har en generell plikt til å unngå forurensning, jf. forurensningsloven § 7, og må derfor kontinuerlig føre tilsyn med at det ikke forekommer uventet og/eller unormal forurensning som følge av arbeidene.

Fylkesmannen stiller også krav til at støy fra arbeidene og/eller anleggstrafikk ikke skal overskride grenseverdiene i Klima- og Miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» (T-1442/2012).

Konklusjon og begrunnelse

Ved avgjørelse av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Vurdering av tiltaket etter §§ 8-12, jf. § 7 i naturmangfoldloven tilsier at naturen i området kan bli negativt påvirket. Tiltaket er likevel avgrenset i tid og rom, og det er av samfunnsmessig interesse.

Fylkesmannen finner derfor på visse vilkår å kunne gi tillatelse til omsøkte arbeider i sjø nord for eiendommen 66/532, Nordalsbotn, Karmøy kommune. Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil medføre uakseptable miljøpåvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknaden av 04.03.2016, samt opplysninger fremkommet under behandling av søknaden.

Vedtak

Med hjemmel i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16, gir Fylkesmannen i Rogaland på visse vilkår Statens vegvesen Region vest tillatelse til utfylling i sjø i forbindelse med utvidelse av Fv. 511 Bygnes - Søylebotn (nord for eiendommen 66/532, Nordalsbotn, Karmøy kommune).

Tillatelsen omfatter utfylling av ca. 2 000 m³ sprengsteinsmasser, som samlet vil berøre et sjøbunnsareal på ca. 250 m².

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. Statens vegvesen Region vest er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre tiltakshaver sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelsen. Tiltakshaver er også ansvarlig for å gi beskjed til Fylkesmannen når arbeidene i sjø starter.
2. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes, slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter m.m., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
3. Arbeidene i sjø skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det marine miljø:
 - 3.1. Utfyllingsmassene skal bestå av rene sprengsteinsmasser.
 - 3.2. Utfyllingsarbeidene skal utføres på en så skånsom måte som mulig, slik at minst mulig finpartikulært materiale virvles opp og spres i vannmassene.
 - 3.3. Det skal, mens utfylling av sprengsteinsmasser pågår, gjennomføres løpende kontroll av deponerte mengder, lagtykkelser og skråningshelning.
 - 3.4. Før arbeidene påbegynnes skal det monteres en partikkelbarriere/siltgardin rundt tiltaksområdet. Barrieren skal forankres i bunn og være montert slik at partikkelspredning ut av området ikke forekommer. Barrieren skal ikke demonteres før 14 dager etter at arbeidene er avsluttet.
 - 3.5. Før anleggsarbeidene starter må tiltakshaver ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks dersom det viser seg at siltgarden ikke fungerer etter hensikten. Beredskapsplan skal oversendes Fylkesmannen senest 3 uker før anleggsarbeidene starter.
 - 3.6. Det skal gjennomføres kontinuerlige turbiditetsmålinger utenfor siltgarden. Målingene skal skje på relevant dyp, der det forventes størst spredning. Måleren skal være plassert i forhold til strømrøtning, herunder tidevannsstrøm, slik at de på best mulig måte fanger opp eventuell spredning av partikler fra arbeidene.

Grenseverdi for turbiditet settes til 10 NTU over verdi ved referansestasjon. Ved overskridelse av grenseverdi skal arbeidene i sjø midlertidig stanses til turbiditetsverdiene når et akseptabelt nivå. Måleutstyr skal vedlikeholdes med en tilstrekkelig frekvens slik at målte verdier til enhver tid er representative for turbiditeten i vannmassene.

- 3.7. Dersom det oppdages synlig partikkelspredning fra utfyllingsområdet skal arbeidene stanses umiddelbart og tiltak iverksettes.
- 3.8. Eventuelle skyteledninger, plastavfall m.m. fra sprengsteinsmassene skal samles opp før utfylling i sjø. Oppsamling skal loggføres.
4. Utfyllingsarbeidene skal utføres på en måte som sikrer stabilitet i utfyllingen under og etter avsluttet arbeid.
5. Støy fra arbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Klima- og miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» (T-1442/2016)
6. Dersom det påtreffes kulturhistorisk materiale (glass, keramikk, vrakdeler, bearbeidet flint, etc.) må arbeidene stanses og Museum Stavanger AS og Rogaland fylkeskommune varsles (jf. lov om kulturminner §§ 8 og 14 tredje ledd).
7. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er tiltakshaver ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart. Avvik skal loggføres.
8. Når arbeidet er ferdig skal tiltakshaver utarbeide en kort rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten skal sendes til Fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid.
9. Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene ved Nordalsbotn isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Varsel om gebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om tillatelse etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Vår behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 5 jf. forurensningsforskriften § 39-4. Statens vegvesen Region vest skal derfor betale et gebyr på **kr 36 200,-** for Fylkesmannens behandling av søknaden. Eventuelle merknader til varselet sendes Fylkesmannen innen 14 dager fra mottak av dette brevet.

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Fylkesmannen i Rogaland, Postboks 59 Sentrum, 4001 Stavanger, eller til fmropost@fylkesmannen.no.

Med hilsen

Mariann Størksen
fung. seksjonsleder

Kirsten Redmond Kristiansen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Kirsten Redmond Kristiansen
Saksbehandler telefon: 51568777
E-post: fmrokrk@fylkesmannen.no

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Fiskarlaget Vest	Slottsgaten 3	5003	BERGEN
Museum Stavanger	Muségata 16	4010	STAVANGER
Karmøy kommune	Postboks 167, Rådhuset	4291	KOPERVIK
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	Bergen